

Příspěvek k poznatkům o rozšíření mravkolvů (Neuroptera: Myrmeleontidae) na území České republiky

Contribution to the knowledge of the distribution of antlions (Neuroptera: Myrmeleontidae) in the territory of the Czech Republic

Antonín Kačírek¹⁾

1) CZ – 517 01 Solnice 496, KacirekA@seznam.cz

Abstract: New faunistic data on six species of the family Myrmeleontidae from Czech Republic is provided.

Key words: faunistics, Neuroptera, Myrmeleontidae, distribution, Czech Republic

ÚVOD

Průzkum mravkolvů na našem území započal již v 19. století, ale když byl v roce 1977 publikován checklist Neuropter Československa (ZELENÝ 1977), zahrnoval sice 9 druhů mravkolvů, z toho ale jen čtyři vyskytující se na území České republiky: *Myrmeleon formicarius* Linnaeus, 1767, *Euroleon nostras* (Fourcroy, 1785), *Dendroleon pantherinus* (Fabricius, 1787) a *Distoleon tetragrammicus* (Fabricius, 1798). V následujících letech byly postupně hlášeny nálezy dalších tří druhů: KNÍŽETOVÁ et al. (1987): *Myrmeleon bore* (Tjeder, 1941), KAČÍREK (1995): *Megistopus flavicornis* (Rossi, 1790) a KAČÍREK (1999): *Myrmecaelurus trigrammus* (Pallas, 1771). Dále existuje nelokalizovaný odkaz na výskyt dalšího druhu mravkolva – *Acanthaclisis occitanica* (Villers, 1789) v Bílých Karpatech (MACKOVČIN et al. 2007). Přestože na Slovensku byl tento druh zjištěn velmi blízko hranic v okolí Malacek (MAYER 1937), jeho trvalý výskyt v České republice považují za málo pravděpodobný. Vzhledem k mimořádné velikosti tohoto mravkolva a velmi nápadnému vzhledu by bylo velmi zvláštní, kdyby tak dlouho unikl pozornosti. Pouze dva druhy – *M. formicarius* a *E. nostras* lze považovat v České republice za široce rozšířené. Přesto jsou celé velké oblasti, odkud jakékoli údaje i o těchto dvou druzích dosud chybí. Na Slovensku byly oproti České republice navíc spolehlivě zjištěny další druhy mravkolvů: *Myrmeleon inconspicuus* Rambur, 1842, *Creoleon plumbeus* (Olivier, 1811) (JEDLIČKA et al. 2004), *Myrmecaelurus zigan* Aspöck, Aspöck & Hölzel, 1980 (CHLÁDEK & JAKEŠ 2008) a *Neuroleon nemausiensis* (Borkhausen, 1791) (CHLÁDEK & HULA 2009). Z uvedených druhů by mohl být v budoucnu v České republice nalezen nejspíše *Myrmeleon inconspicuus*, který byl opakovaně nalézán nedaleko hranic jak na Slovensku (CHLÁDEK & JAKEŠ 2008), tak v Dolním Rakousku (DENNER 2015).

MATERIÁL A METODIKA

Mravkolvi byli získáváni z větší části sběrem imág u světelných zdrojů, méně často ve dne odchycem do entomologické sítě. Část imág byla dochována z larev odebraných z jejich lapacích pastí (ve výsledcích označeno zkratkou ex. l.). Pro téměř všechny exempláře platí det. et coll. A. Kačírek. Pokud je výjimečně exemplář uložen jinde, je to v textu uvedeno. Jména nálezců jsou označena zkratkou.

Zkratky jmen sběratelů a entomologů používané v dalším textu:

- OC – Oldřich Černý, Hlinsko
- ID – Ivo Dvořák, Jihlava
- MD – Marek Dvořák, Smrčná
- MF – Martin Fiala, Trutnov
- JH – Josef Holomek, Radějov
- MH – Miroslav Hrnčíř, Nové Město nad Metují
- AK – Antonín Kačírek, Solnice
- BK – Blanka Kopečková, Uherský Brod
- FK – František Kopeček, Uherský Brod
- JK – Josef Kučera, Hlinné
- JL – Jindřich Loprais, Vracov
- LM – Ladislav Maršík, Uherský Brod
- SM – Stanislav Mareš, Praha
- MM – Miroslav Mikát, Muzeum východních Čech, Hradec Králové
- JP – Jan Pelikán, Hradec Králové
- JR – Jaroslav Resl, Sněžné
- JS – Jiří Spíšek, Náchod
- JŠ – Jan Šumpich, Národní muzeum, Praha
- LT – Ladislav Traxler, Pardubice
- JU – Jan Uříčář, Kyjov
- JZ – Jaroslav Zlámal, Moravský Písek

Jednotlivé údaje jsou prezentovány v následujícím pořadí:

lokalita, číslo faunistického čtverce, datum nálezu, počet exemplářů – počet samců / počet samic, zkratka jména nálezce.

VÝSLEDKY

Myrmeleon formicarius Linnaeus, 1767

Výskyt v ČR: široce rozšířen, vystupuje i do vyšších horských poloh. Nyní uváděný nález ze Šumavského podhůří potvrzuje schopnost tohoto mravkolva žít ve středoevropských podmínkách až ve výškách okolo 1000 m n. m. (GEPP & HÖLZEL 1989). Překvapivě málo faunistických údajů bylo až dosud publikováno především z východních a západních Čech a také jižní Moravy.

Nové nálezy:

Bohemia centr: Dolní Bukovina (5455d), 2. 6. 2005, 1/0, AK; Sadská (5855d), 25. 5. 2012, 0/1, 16. 8. 2016, 2/0, AK; hrad Točnick (6149a), 22. 6. 1994, 1 larva, AK; Žebrák (6149a), 22. 6. 1994, 1 larva, AK; Příbram (6350a), 19. 7. 1969, 0/1, LT; Osečany (6352b), 3. 9. 1995, 1 larva, AK; Štětkovice (6353a), 18. 5. 1996, 1 larva, AK.

Bohemia or: Janovičky, Bobří vrch (5364c), 7. 1996, 1 larva, LM; Broumov – Rožmitál (5364c), 27. 7. 1995, 1 ex., MM, coll. MM, 8.2015, 0/1, LM; Teplice nad Metují (5463a), 10. 7. 2006, 0/1, LM; Ostaš (5463a), 19. 9. 1993, 2 larvy, JS, coll. JS; Broumovské stěny, Kovářova rokle (5463b), 6. 8. 1993, 2 larvy, JS, coll. JS; Broumovské stěny, Hlavoňov, Německá rokle (5463b), 19. 7. 2004, 0/1, 15. 7. 2005, 0/2, LM; Broumovské stěny, Laudonovy valy (5463b), 14. 7. 2005, 0/1, LM; Křínice (5463b), 7.1993, 2 larvy, MM, coll. MM; Božanovský Špičák (5463d), 6. 8. 1993, 2 larvy, JS, coll. JS; Šonov (5464a), 17. 8. 1993, 3 larvy, JS, coll. JS; Konecchlumí (5558d), 22. 4. 1994, 1 larva, AK; Dobruška, Běstviný (5662d), 21. 5. 1994, 1 larva, AK; Dobruška, Běstviný, les Halín (5662d), 6. 7. 2008, 0/1, LM; Nové Město n. M. (5662d), 0/1, 8. 8. 1996, 0/1, LM; Nové Město nad Metují, Peklo (5663a), 8. 8. 1996, 0/1, LM; Sněžné (5663d), 2 larvy (23. 4. 2007, 0/1 ex. l., 13. 6. 2007 0/1, ex. l.), JR; Orlické hory: Špičák, 810 m n. m. (5663d), 7. 2006, 0/1, LM; Přepychy (5762d), 29. 5. 1994, 1 larva, AK; Chábory (5763a), 9. 5. 1994, 1 larva, AK; Hradec Králové, Plachta (5861a), 27. 7. 1992, 1/1, LM, 22. 6. 1993, 1/0, MM; Lípa n. O. (5862b), 22. 6. 1991, 4/2, 19. 5. 1993, 1/0, 28. 6. 1994, 1/1, 15. 8. 1993, 0/2, AK; Týniště n. O. (5862b), 29. 6. 1994, 0/1, AK; Borohrádek (5962b), 26. 7. 1992, 1 larva (30. 5. 1993, 1/0 ex. l.), 19. 5. 1993, 2/0, 30. 5. 1993, 6/3, AK; Křivice (5862b), 6. 5. 1994, 1 larva, AK; Čestice (5862d), 23. 6. 1991, 2/1, AK; Rašovice (5862d), 23. 6. 1991, 0/1, AK; Častolovice (5863c), 9. 4. 1994, 1 larva, AK; Veliny (5962a), 10. 6. 1994, 1 larva, AK; Plchovice – Smetana (5963a), 13. 5. 1994, 1 larva, AK; Chocet (5963c), 13. 5. 1994, 1 larva (5. 7. 1995, 0/1 ex. l.), AK; Pastviny (5965a), 12. 8. 1993, 1 larva (12. 6. 1994, 1/0 ex. l.), 28. 7. 2012, 0/1, 24. 6. 2019, 1/0, 24. 6. 2020, 0/1, AK; Třebošnice – Podhradí (6159a), 4. 8. 1999, 1/0, JŠ; Proseč (6162d), 7. 5. 1994, 1 larva, AK; Toulcovy Maštale (6162d), 7. 5. 1994, 1 larva, AK; Budislav (6163b), 7. 5. 1994, 1 larva, AK; Poříčí u Litomyšle (6263a), 7. 5. 1994, 1 larva, AK; Salačova Lhota (6456c), 22. 8. 1996, 0/1, 20. 7. 1998, 0/1, JŠ.

Bohemia mer.: Svatá Máří, PP Mařský vrch, 900 m n. m. (6948b), 12. 7. 2010, 0/1, JŠ; Pasečná, PP Multerberské rašeliniště, 790 m n. m. (7350d), 12. 7. 2010, 1/0, JŠ.

Bohemia bor.: Vyskeř (5456d), 19. 9. 1994, 1 larva (16. 6. 1995, 0/1 ex. l.), AK.

Moravia centr.: Jaroměřice (6366b), 29. 9. 1994, 1 larva, AK; Dzbel (6367c), 29. 9. 1994, 1 larva (9. 6. 1995, 0/1 ex. l.), AK; Šubířov (6466b), 29. 9. 1994, 1 larva, AK; Konice (6467a), 29. 9. 1994, 1 larva (25. 6. 1995, 1/0 ex. l.), AK;

Moravia mer.: NPR Mohelenská hadcová step (6863b), 19. 5. 2012, 0/1, ID; Dukovany, PR Dukovanský mlýn (6963a), 5. 6. 2010, 1/1, 5. 7. 2010, 0/1, ID; Horní Poříčí (6464b), 18. 8. 1994, 1 larva, AK; Čejč (7067d), 30. 6. 1994, 0/1, JH; Vracov (7069a), 3. 7. 1992, 0/1, 28. 6. 1993, 0/1, JL; Bzenec – Přívoz (7069a), 26. 5. 1992, 1/0, 15. 6. 1992, 0/1, 24. 6. 1992, 0/2, 10. 6. 1993, 0/1, 28. 5. 1994, 0/2, 9. 7. 1994, 0/1, 27. 6. 1995, 0/1, 18. 6. 1996, 1/0, 19. 7. 1997, 0/1, 24. 8. 1997, 0/1, 11. 5. 2000, 0/1, JH; Podyjí, Hardeggská vyhlídka (7161a), 12. 6. 2000, 0/1, JŠ; Mutěnice – Zbrod (7168a), 6. 6. 1993, 0/1, 5. 7. 1993, 0/1, 14. 6. 1994, 0/1, JH.

Myrmeleon bore (Tjeder, 1941)

Výskyt v ČR: Oseček (KNÍŽETOVÁ et al. 1987); Rokytno, Lípa nad Orlicí, Čejč, Vracov, Bzenec, Bzenec – Přívoz, Moravský Písek, Mutěnice – Zbrod (KAČÍREK 1995); Bzenec – Přívoz (ŠUHAIJ & HUDEČEK 1998); Oleško (ŠUMPICH 2015); Semín, Semínský přesyp (AOPK 2023). Mimořádně lokálně se vyskytující druh, nalézáný pouze v místech s velkými plochami volného písku: písečné přesypy, váté písky.

Nálezy na již známých lokalitách, potvrzující výskyt i po roce 2000:

Moravia mer.: Vracov (7069a), 8. 7. 2011, 0/1, 24. 7. 2013, 1/1, AK; Bzenec – Přívoz (7069a), 20. – 22. 8. 2000, 0/3, 30. 8. 2000, 0/1, 27. 7. 2001, 0/1, JH; Bzenec – PP Vojenské cvičiště Bzenec (7069b), 24. 7. 2013, 0/3, AK.

Euroleon nostras (Fourcroy, 1785)

Výskyt v ČR: v termofytiku místy hojný. V chladnějších oblastech se vyskytuje velmi lokálně. Výšku 500 m n. m. udávají GEPP & HÖLZEL (1989) jako horní hranici vertikálního rozšíření ve střední Evropě.

Nové nálezy:

Bohemia centr.: Radotínské údolí, Cikánka (5951d), 9. 9. 2005, 0/1, LM; Prokopské údolí (5952c), 22. 8. 2007, 0/1, LM; Mnichovo Hradiště (5455d), 19. 9. 1994, 1 larva, AK; Mužský (5456c), 19. 9. 1994, 1 larva (8. 7. 1995, 0/1 ex. l.), AK; Žďár – Příhrazy (5456c), 19. 9. 1994, 2 larvy (11. 7. 1995, 2/0 ex. l.), AK; Lysá nad Labem (5755c), 26. 8. 1991, 0/1, SM; Milovice (5755c), 14. 8. 2001, 0/1, 1 larva, LM; Ostrá (5855a), 15. 4. 1999, 1 larva (30. 7. 1999, 0/1, ex. l.) AK; Sadská (5855d), 11. 8. 2008, 0/1, 10. 8. 2012, 1/0, 16. 8. 2016, 1/0, 31. 7. 2018, 0/1, 12. 8. 2020, 0/1, 10. 8. 2022, 1/0, AK; Poděbrady (5856d), 5. 6. 1994, 1 larva (1. 8. 1994, 0/1 ex. l.), AK; Velký Osek (5957a), 28. 5. 1994, 1 larva, AK; Koněprusy (6050b), 5. 9. 2005, 0/1, JŠ; hrad Točnick (6149a), 22. 6. 1994, 1 larva, AK.

Bohemia or.: Konecchlumí (5558d), 1 larva, 22. 4. 1994 (19. 7. 1994, 1/0 ex. l.), AK; Trutnov (5461a), 12. 8. 2023, 1/0, MF; Hradec Králové, Moravské Předměstí (5861),

Obr. 1. *Dendroleon pantherinus* F., Lednice 29. 7. 2007, M. Fiala leg.

Fig. 1. *Dendroleon pantherinus* F., Lednice 29. 7. 2007, M. Fiala leg. (Foto/Photo J. Doležal)

12. 8. 2015, 1/1, 16. – 20. 7. 2014, 1/0, JP; Solnice (5863c), 6. 8. 2021, 0/1, AK; Rokytno (5861c), 7. 6. 1993, 1 larva (14. 8. 1993, 0/1, ex 1.), 29. 7. 1994, 0/1, AK; Pardubice (5960d), 1. 9. 1996, 0/1, 22. 8. 2005, 0/1, LT; Veliny (5962a), 10. 6. 1994, 1 larva (24. 7. 1994, 0/1 ex 1.), AK; Plchovice – Smetana (5963a), 3. 5. 1994, 1 larva, AK; Pastviny (5965a), 25. 8. 2005, 0/1, 30. 8. 2017, 0/1, 20. 8. 2020, 0/1, 26. 8. 2020, 0/1, AK; Slatiňany – Borek (6060d), 10. 9. 1994, 1 larva, AK; Džbánov (6062d), 12. 2. 2011, 1 larva, BK; Střemošice (6162a), 4. 6. 1993, 1 larva (16. 8. 1993, 1/0 ex 1.), AK; Poříčí u Litomyšle (6263a), 7. 5. 1994, 1 larva, AK.

Bohemia bor.: Radobýl (5450d), 19. 8. 2001, 0/1, JŠ; Raná – Oblík (5548d), 18. 4. 2002, 1 larva (4. 8. 2002, 0/1 ex 1.), JK, 19.8.2001 0/1, 9. 8. 2002, 0/1, JŠ; Oleško, PP Píščiny u Oleška (5551a), 1. 7. 2008, 1/1, 29. 7. 2008, 1/1, 31. 8. 2008, 1/1, JŠ; Kadaň, PP Želinský meandr (5645b), 22. 8. 2010, 1/0, ID; Sedmihorky (5457a), 19. 9. 1994, 1 larva, AK; Turnov, hrad Valdštejn (5457a), 12. 8. 2001, 1 larva (10. 7. 2002, 0/1 ex 1.), AK; Hrubá Skála (5457c), 11. 8. 2001 1 larva (8. 9. 2002, 1/0 ex 1.), AK.

Moravia or.: Uherský Brod (6971d), 24. 8. 1994, 0/1, BK.

Moravia mer.: Mohelno (6863b), 23. 7. 2000, 0/1, ID; Dukovany, PR Dukovanský mlýn (6963a), 30. 7. 2009, 0/1, JŠ; Brno – Pisárky (6865b), 20. 8. 1997, 0/1, OC; Kobyly (7067c), 30. 6. 1994, 0/1, 6. 8. 1994, 0/1, FK; Bořetice (7067c), 4. 7. 1999, 1/1, 20. 6. 2014, 0/1 JH; Bořetice, Zázmoníky (7067a,c), 1. 9. 2005, 1/0, JŠ; Vracov (7069a), 27. 7. 1992, 1/0, 1. 8. 1992, 1/0, 18. 8. 1992, 0/1, 27. 8. 1992, 1/0, 21. 9. 1992, 1/0, 4. 8. 1993, 0/1, 16. 8. 1993, 0/1, 28. 6. 1993, 0/1, 11. 9. 1993, 0/1, 10. 8. 1996, 0/1, JL, 24. 7. 2013, AK;

Bzenec, Bzenecký bor (7069b), 20. 8. 1995, 0/1, JH; Bzenec – Přívoz (7069d), 21. 8. 1993, 2/0, 10. 9. 1993, 0/2, 14. 9. 1993, 2/3, 22. 9. 1993, 1/1, 26. – 27. 9. 1993, 0/1, 12. 9. 1995, 0/1, 24. 9. 1995, 1/0, 2. 7. 1996, 2/0, 8. 7. 1996, 1/1, 2. 10. 1996, 0/1, 24. 8. 1997, 0/1, 19. 9. 1998, 0/2, 22. 8. 2001, 0/1, 1. 9. 2001, 1/0, JH; Vranov n. D. (7160b), 19. 8. 1995, 0/1, 20. 8. 1995, 1 larva, LM; Lukov (7161a), 19. 8. 1995, 0/1, LT; Čížov (7161a), 18. 8. 1995, 0/2, LT; NP Podyjí, Hardeggská vyhlídka (7161a), 18. 8. 1995, 0/1, LT, 14. 9. 2007, 1/1, JŠ; Podyjí – Šobes (7161d), 27. 7. 1994, 0/1, LM; Znojmo, Kraví hora (7162c), 19. 6. 1993, 2 larvy, (15. – 17. 8. 1993, 0/2 ex 1.), AK; Havraníky (7162c), 5. 6. 1993, 1 larva (18. 8. 1993, 0/1 ex 1.), 5. 6. 1993, 1 larva, (6. 8. 1993, 1/0 ex 1.), AK; Popice (7162c), 15. 8. 1993, 0/1, 5. 6. 1993, 1 larva, (2. 9. 1993, 0/1 ex 1.), AK; Pavlovské vrchy – Děvín (7165b), 18. 8. 2005, 3/1, 1. 9. 2005, 0/2, MD; Pavlovské vrchy – Děvín, JV step 410 m (7165b), 25. 8. 2005, 0/1, 29. 8. 2005, 1/1, 9. 9. 2005, 1/0, JŠ; Pavlovské vrchy, Soutěska (7165b), 29. 8. 2005, 0/1, JŠ; Mutěnice – Zbrod (7168a), 20. 8. 1993, 1/0, 22. 8. 1996 0/1, JH; 6. 8. 1994, 0/1, MH; Radějov (7170a), 3. 9. 1996, 0/1, JH; Hnanice (7261b), 20. 6. 1993, 1 larva (14. 8. 1993, 0/1 ex 1.), AK; Hodonín – Pánov (7168b), 29. 9. 2019, 0/1, LM.

***Dendroleon pantherinus* (Fabricius, 1787)**

Výskyt v ČR: v Čechách zatím jediný nález: Dneboh u Mnichova Hradiště (BOBEK 2019). Na Moravě pouze zcela jednotlivě v nejnižnější části a jeden nález na severovýchodní Moravě. Břeclav env. (ZELENÝ 1992); Kraví

Obr. 2. *Distoleon tetragrammicus* F., Pavlovské vrchy, Děvín 1. 9. 2005, M. Dvořák leg.

Fig. 2. *Distoleon tetragrammicus* F., Pavlovské vrchy, Děvín 1. 9. 2005, M. Dvořák leg. (Foto/Photo J. Doležal)

hora u Znojma, Ranšpurk (KAČÍREK 1995); Lednice env. (ZELENÝ 1995); Hnanice – Staré vinice, Podmolí – Šobes (ŠUMPICH 2015); Lednice, zámecký park (CHLÁDEK & JAKEŠ 2012); CHKO Pálava – NPR Soutěska (CHLÁDEK 2019); Vranov nad Dyjí, Hnanice – Fládnická chata (ŠEVČÍK 2010); Znojmo-Hradiště (AOPK 2023); Bukovec, Mohelno, Nivnice, Mašovice (KURAS & MAZALOVÁ 2018); Břeclav – Kančí obora (HOLUŠA 1997); Valtice, Břeclavská alej (ČÍŽEK & PROCHÁZKA 2010); Břeclav – Pohansko (LAŠTŮVKA et al. 2016).

Nový nález:

Moravia mer.: Lednice, na stěně minaretu (7166d), 26. – 29. 7. 2007, 0/1, MF. Potvrzení trvalé přítomnosti *D. pantherinus* v Lednickém zámeckém parku, kde byly v roce 1996 nalezeny dvě larvy (CHLÁDEK & JAKEŠ 2012).

***Distoleon tetragrammicus* (Fabricius, 1798)**

Výskyt v ČR: několik zcela ojedinělých nálezů ve středních Čechách, jinak dosud pouze na jižní Moravě. Lokální a dosti vzácný, v posledních letech zřejmě rozšiřuje svůj areál. Kompletní přehled nálezů uvádějí MARHOUL & MACHAČ (2022).

Nové nálezy:

Bohemia bor.: Oleško, PP Písciňny u Oleška (5551a), 1. 7. 2008, 0/1, JŠ.

Moravia or.: Rudice (6972a), 13. 8. 1997, 0/1, FK.

Moravia mer.: Mohelno (6863b), 23. 7. 2000, 0/1, ID, 12. 8. 2001 0/1, MD; Dukovany, PR Dukovanský mlýn (6963a), 30. 7. 2009, 0/1, JŠ; Pouzdrány (7065d), 0/1, 19. 6. 1998, 0/1, 5. 8. 1999, 0/2, 9. 8. 1999, 1/0, 6. 7. 2000, 0/1, 7. 8. 2001, 0/2, 11. 8. 2005, 0/4, JH; Nikolčice (7066a), 10. 7. 2017, 0/2, LM; Kurdějov, PP Lipiny (7066b), 10. 7. 2017, 0/1, LM; Kurdějov, Přední kout (7066b), 6. 6. 2012, 0/1, LM; Kobylí (7067c), 1. 7. 1995, 1/0, FK, 5. 7. 1999, 0/1, BK, 23. 7. 2004, 0/1, 21. 7. 2006, 1/0, LM; Bořetice (7067c), 4. 7. 1999, 0/1, JH; Bořetice, Zázmoníky (7067a,c), 23. 8. 2010, 1/0, LM; Vracov (7069a), 10. 7. 2011, 0/1, AK; Bzenec (7069b), 9. 9. 2012, 0/1, JU; 25. 7. 2013, 0/1, AK; Bzenec – Přívoz (7069d), 2. 7. 1996, 1/0, JH; Moravský Písek (7070a), 7. 7. 1973, 0/1, JZ; Čížov (7161a), 25. 8. 1997, 0/1, LT; Čížov, Kozí stezky (7161a), 31. 7. 2009, 1/2, JŠ; Braitava (7161a), 1. 7. 2009, 0/1, MD; NP Podyjí, Hardeggská vyhlídka (7161a), 3. 8. 2001, 0/1, JŠ; Podmolí – Šobes (7161d), 30. 6. 2001, 2/0, 17. 7. 2007, 0/1 JŠ, 11. 8. 2005, 0/1, MD; Pavlovské vrchy – Děvín (7165b), 19. 6. 2005, 0/2, 17. 7. 2005, 1/1, 18. 8. 2005, 1/0, 1. 9. 2005, 0/3, 18. 8. 2010; 1/0, MD; Pavlovské vrchy – Děvín, JV step (7165b), 410 m n. m., 17. 7. 2005, 1/2, 25. 8. 2005, 0/1 JŠ; Pavlovské vrchy, Soutěska 470 m n. m. (7165b), 17. 7. 2005, 1/2, JŠ; Starý Poddvorov (7167b), 5. 8. 1999, 0/1, JH; Radějov (7170a), 27. 7. 2012, 0/1, JH; Hnanice (7261b), 29. 6. 2005, 0/1, 10. 9. 2005, 0/1, 11. 7. 2008, 1/0, 2. 8. 2010, 0/1, 27. 8. 2011, 0/2, 30. 8. 2011, 0/2, JŠ; Slup, PP Ječmeniště (7262d), 1. 8. 2018, 0/3, 16. 8. 2020, 1/1, LM.

Obr. 3. *Megistopus flavicornis* Rossi, Rohatec, Soboňky 11. 6. 2018, L. Maršík leg.

Fig. 3. *Megistopus flavicornis* Rossi, Rohatec, Soboňky 11. 6. 2018, L. Maršík leg. (Foto/Photo J. Doležal)

***Megistopus flavicornis* (Rossi, 1790)**

Výskyt v ČR: pouze několik lokalit na jihovýchodní Moravě, kde je nalézán především v řídkých lesích a jejich blízkém okolí: Čejč, Vracov, Bzenec, Bzenec – Přívoz, Mutěnice – Zbrod (KAČÍREK 1995); Bzenec – Přívoz (ŠUHAJ & HUDEČEK (1998); Lanžhot – Soutok (ŠUMPICH 2015); Hodonín – PP Pánov (AOPK 2023).

Nové nálezy:

Moravia mer.: Rohatec – Soboňky (7069c), 11. 6. 2018, 0/2, LM; Bzenec – Přívoz (7069d), 25. 5. 1997, 0/1, 11. 7. 1998, 0/1, 26. 5. 2000, 0/1, 8. 6. 2001, 0/2, JH; 8. 6. 1997, 0/1, MD; 8. 6. 1997, 0/2, JŠ; Mutěnice – Zbrod (7168a), 3. 7. 1996, 1/0, JH, 14. 7. 1999, 0/1, JŠ; Slup, PP Ječmeniště (7262d), 31. 5. 2018, 1/1, LM; Dubňany – Jarohněvice, Kosteliska (7068c), 0/1, LM. Nález z PP Ječmeniště je první nález v Podyjí a první mimo oblast Slovácka.

SHRNUTÍ

V příspěvku je uvedeno velké množství lokalit s výskytem dvou našich známých mravkolvů: *Myrmeleon formicarius* Linnaeus, 1767 a *Euroleon nostras* (Fourcroy, 1785), které doplňují naše dosud nedostatečné znalosti o jejich rozšíření v České republice, především ve východních Čechách. U mravkolva *Distoleon tetragrammicus* (Fabricius, 1798) jsou uvedena kromě mnoha nových lokalit také první místa výskytu mimo Středočeský a Jihomoravský kraj. Mravkolev *Megistopus flavicornis* (Rossi, 1790) je poprvé

hlášen z Podyjí, dosud bylo známo jen velmi málo lokalit, omezených na jihovýchodní Moravu (Slovácko). Další nález *Dendroleon pantherinus* (Fabricius, 1787) potvrzuje výskyt tohoto velmi vzácného mravkolva v Lednickém zámeckém parku, kde byl nalezen pouze jednou v roce 1996.

SUMMARY

The paper presents an extensive list of localities where two of our known antlions *Myrmeleon formicarius* Linnaeus, 1767 and *Euroleon nostras* (Fourcroy, 1785) occurred, which fills a gap in our so far insufficient knowledge on their distribution in the territory of Czech Republic, especially in eastern Bohemia. In the case of *Distoleon tetragrammicus* (Fabricius, 1798), it is not an introduction of new localities only, but also information on the first occurrences outside the Central Bohemia and South Moravia regions. The antlion *Megistopus flavicornis* (Rossi, 1790) is reported for the first time from the Podyjí area, until now very few localities were known, limited to southeastern Moravia (Slovácko). Another record of *Dendroleon pantherinus* (Fabricius, 1787) confirms the occurrence of this very rare antlion in Lednice Castle Park, where it was found in 1996 only once.

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji všem entomologům uvedeným v kapitole „Materiál a metodika“ za poskytnutí jejich materiálu mravkolvů.

LITERATURA

- AOPK ČR (2023): Nálezová databáze ochrany přírody. Dostupné on-line: <https://portal.nature.cz/nd/> (24. 1. 2023).
- BOBEK M. (2019): První nález mravkolva *Dendroleon pantherinus* (Neuroptera: Myrmeleontidae) v Čechách. – *Klapalekiana*, Praha, 55 (1–2): 1–2.
- ČÍŽEK L. & PROCHÁZKA J. (2010): Případ Břeclavské aleje aneb jak peníze na ochranu přírody zaplatily likvidaci ohrožených tvorů. – *Živa*, Praha, 58 (3): 131–133.
- DENNER F. (2015): *Myrmeleon bore* (Tjeder, 1941) und *Myrmeleon inconspicuus* Rambur, 1842 (Neuroptera, Myrmeleontidae) neu für Niederösterreich. – *Beiträge zur Entomofaunistik*, Wien, 16: 21–29.
- GEPP J. & HÖLZEL H. (1989): Ameisenlöwen und Ameisenjungfern. Myrmeleonidae. Die Neue Brehm-Bücherei 589. A. Ziemsen Verlag, Wittenberg Lutherstadt, 108 pp.
- HOLUŠA J. (1997): Výskyt mravkolvů *Distoleon tetragrammicus* (Fabricius, 1798) a *Dendroleon pantherinus* (Fabricius, 1787) na Moravě (Myrmeleontidae, Neuroptera). – *Sborník Přírodovědného klubu v Uherském Hradišti*, 2: 109–110.
- CHLÁDEK F. (2019): Mravkolev *Dendroleon pantherinus* zjištěn v CHKO Pálava (Insecta, Neuroptera). – *Tetrix*, Brno, 3 (3), nestránkováno.
- CHLÁDEK F. & HULA V. (2009): *Neuroleon nemausiensis* (Borkhausen, 1791) – nový druh pro Slovensko (Insecta, Neuroptera, Myrmeleontidae). – *Tetrix*, Brno, 2 (5): 19–20.
- CHLÁDEK F. & JAKEŠ O. (2008): *Myrmecaelurus (Nohoveus) zigan* a další zajímavé nálezy mravkolvů na Slovensku (Insecta, Neuroptera, Myrmeleontidae). – *Tetrix*, Brno, 2 (4): 13–15.
- CHLÁDEK F. & JAKEŠ O. (2012): K poznání síťokřídých (Planipennia) Biosférické rezervace Pálava I. – *Tetrix*, Brno, 2 (8): 29–30.
- JEDLIČKA L., ŠEVČÍK J. & VIDLIČKA L. (2004): Checklist of Neuroptera of Slovakia and the Czech Republic. – *Biologia*, Bratislava, 59, Suppl. 15: 59–67.
- KAČÍREK A. (1995): Nové a zajímavé nálezy mravkolvů v České republice (Neuroptera, Myrmeleontidae). – *Acta Musei Reginaehradecensis s. A.*, Hradec Králové, 24: 67–70.
- KAČÍREK A. (1999): *Myrmecaelurus trigrammus* (Pallas) – nový druh mravkolva pro území České republiky. (Neuroptera: Myrmeleontidae). – *Sborník Přírodovědného klubu v Uherském Hradišti*, 4: 115–117.
- KNÍŽETOVÁ L., PECINA P. & PIVNIČKOVÁ M. (1987): Prověrka maloplošných chráněných území a jejich návrhů ve Středočeském kraji v letech 1982–85. – *Bohemia Centralis*, 16: 1–162.
- KURAS T. & MAZALOVÁ M. (2018): Distribution of the antlion *Dendroleon pantherinus* (Neuroptera: Myrmeleontidae) in the Czech Republic. – *Acta Musei Silesiae Scientiae Naturales*, Opava, 67: 1–6.
- LAŠTŮVKA Z., BARTÁK M., BEZDĚK J., BÍLÝ S., ČELECHOVSKÝ A., DOLNÝ A., HULA V., CHLÁDEK F., JEŽEK J., KMENT P., MALENOVSKÝ I., ŘEZNÍČKOVÁ P., ŘÍHA M., SKUHRAVÁ M., STEJSKAL R., ŠEFROVÁ H., TKOČ M., TRNKA F. & VAŠÁTKO J. (2016): Červená kniha ohrožených druhů bezobratlých lužních lesů Biosférické rezervace Dolní Morava. Lesnická práce, Kostelec nad Černými lesy, 260 pp.
- MACKOVČIN P., JATIOVÁ M., DEMEK J., SLAVÍK P. & kol. (2007): Brněnsko. Chráněná území ČR, svazek IX. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 932 pp.
- MARHOUL P. & MACHAČ O. (2022): Nové nálezy mravkolva ostruhatého, *Distoleon tetragrammicus* (Neuroptera, Myrmeleontidae) v České republice. – *Západočeské entomologické listy*, 13: 68–72. Dostupné on-line: <https://www.entolisty.cz>. (23. 1. 2023).
- MAYER K. (1937): Pozoruhodné nálezy několika vzácných mravkolvů na Slovensku. – *Věda přírodní*, Praha, 18: 55–56.
- ŠEVČÍK J. (2010): Neuroptera, Raphidioptera and Mecoptera of the Podyjí National Park (Czech Republic). – *Časopis Slezského Muzea Opava (A)*, 59 (2): 103–112.
- ŠUHAJ J. & HUDEČEK J. (1998): Problematika ochrany mravkolva *Myrmeleon bore* (Neuroptera, Myrmeleontidae) na Bzenecku. – *Ochrana přírody*, AOPK, Praha, 53 (5): 178–180.
- ŠUMPICH J. (2015): Records of three rare ant-lion (Neuroptera: Myrmeleontidae) species from the Czech Republic. – *Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae*, Brno, 100 (1): 17–22.
- ZELENÝ J. (1977): Planipennia (Neuroptera), pp. 129–131. In: DLABOLAJ. (ed.): *Enumeratio insectorum Bohemoslovakiae*. – *Acta Faunistica Entomologica Musei Nationalis Pragae*, Suppl. 4: 1–158.
- ZELENÝ J. (1992): Mravkolev okatý *Dendroleon pantherinus* (Fabricius, 1787), p. 81. In: ŠKAPEC L. et al. (eds.): Červená kniha ohrožených a vzácných druhů živočichů ČSFR. Díl 3. Bezobratlí. Příroda, Bratislava, 3, 157 pp.
- ZELENÝ J. (1995): Planipennia, pp. 221–226. In: ROZKOŠNÝ R., VAŇHARA J. (eds.): *Terrestrial Invertebrates of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO, II.*, Folia Facultatis scientiarum naturalium Universitatis Masarykianae Brunensis, Biologia, Brno, 93: 1–406.